

2 pav. Rusijos imperatoriaus Nikolajaus II 1853 (kairėje) bei 1904 m. (viduryje) kapeikos ir ATR valdovo Jono Kazimiero 1648–1668 m. šilingas (dešinėje). J. Sadausko nuotr.

Fig. 2. Russian Tsar Nicholas II 1853 (left) and 1904 (centre) kopecks and a PLC King John II Casimir 1648–1668 shilling (right).

pastatų pamatai, mūryti iš akmenų ir plytų, tarpusavyje rištų kalkių skiediniu. (1 pav.). Į P nuo sklypo tirtuose šurfuose 4 ir 5 archeologinę vertę turintis kultūrinis sluoksnis pasiektas apie 60 cm gylyje, jo storis siekia 35–85 cm. A. Juozapavičiaus gatvės Š šaligatvio vietoje archeologiniai sluoksniai smarkiai suardyti tarybiniu laikotarpiu tiesiant požeminius vandentiekio ir lietaus nuotekų tinklus. Tyrimų vietoje įžemis – rudas–gelsvas smėlis arba šviesiai rudas žvyras pasiektas 0,6–2,3 m gylyje.

Tyrimų metu aptikti ir inventorinti 369 radiniai, kurie perduoti AKM. Vyrauja buitinės bei statybinės keramikos dirbinių šukės, 3 monetos (2 pav.) ir vienas stiklinės dugnas. Radiniai datuojami XVI–XX a. pr.

A. Juozapavičiaus St. 13 and 17

The field evaluation (16 test pits totalling 16 m^2) at A. Juozapavičiaus St. 13 and 17, Alytus, revealed 16th–21st-century cultural layers and 17th–18th-century building foundation fragments (Fig. 1) and yielded 369 16th – early 20th-century finds with sherds of household and construction ceramics predominating but also including 3 coins (Fig. 2).

Vytautas Vingis

Tyrimai Alytaus mieste

2021 m. Alytaus senojo miesto vietos (UK 33722) teritorijoje klojant dujotiekį, žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 7 šurfai (11,5 m^2 plotas) bei žvalgytos 5 projektuojamų dujotiekių trasos (64,4 m^2 plotas).

Ramybės g. 7 aplinkoje 2013 m. A. Žvirblys (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 495) žvalgymų metu fiksavo XX a. II pusės – XXI a. pradžios kultūrinį sluoksnį. 2021 m. J. Sadauskas (*LIIR*, f. 1, b. 10211) A. Juozapavičiaus gatvėje dalyje šurfų aptiko iki 2 m storio XVI–XVIII a. kultūrinius sluoksnius. Netoliese, Technikų g. 2, 2015 m. A. Gerbutavičiūtė (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 261–262), 2020 m. B. Lisauskaitė (*LIIR*, f. 1, b. 9983) tirtuose šurfuose archeologinio sluoksnio nerado. Kreivosios g. 12A aplinkoje 2003–2004 m. tyrimus bažnyčios teritorijoje vykdęs Z. Baubonis aptiko 77 griautinius kapus, datuojamus XVII–XVIII a. (*ATL 2003 metais*, 2005, p. 165–168; *ATL 2004 metais*, 2006, p. 169–174). 2015 m. A. Gerbutavičiūtė (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 261–262) Kreivojoje g. 3 fiksavo XVII–XVIII a. sluoksnius. A. Juozapavičiaus, Merkinės ir Naujakurių gatvių aplinkoje 2017 m. N. Brazdeikis (*LIIR*, f. 1, b. 8499) ir 2018 m. A. Kalinauskas (*LIIR*, f. 1, b. 8839) tyrė XVII–XVIII a. kultūrinius sluoksnius. 2019 m. R. Šmigelskas (*LIIR*, f. 1, b. 9640) artimiausiuose šurfuose 6 ir 11 fiksavo XX a. sluoksnius.

2021 m. tirtuose šurfuose 1, 3–6 fiksuoti nuo 55 cm iki 1,7 m storio perkasti XIX–XX a. sluoksniai. Šurfe 1 ir 3 aptikta pavienių XVIII–XX a. radinių (buitinės keramikos šukės). Šurfe 2 (A. Juozapavičiaus g.) nuo 50–55 cm gylio tirtas 10–15 cm storio rusvos žemės sluoksnis, kuriame rasta keletas XVIII a. keraminių žiestų indų šukių. 60–70 cm gylyje pasiektas įžemis,

kuriame išryškėjo du įgilinti objektai, užpildyti juosva žeme su šviesaus smėlio intarpais arba šviesiai rudu–gelsvu smėliu. Vienoje aptikta keramikos šukė galbūt datuotina XVIII a. **Šurfe 7** (Naujakurių gatvė) po XX a. 50–55 cm storio juodžemiu tirtas apie 60 cm storio pilkos žemės sluoksnis su pavieniais XVII–XIX a. radiniais. Šurfe nuo 1,1 m gylio buvo 30 cm storio rusvo smėlio sluoksnis, kuriame rasta XVIII a. datuojamos keramikos. Įžemis pasiektas 1,5 m gylyje, kuriame išryškėjo įgilintas objektas (iki 1,2 m gylio). Tai netaisyklingo apskritimo formos iki 1,05x0,9 m dydžio objektas, užpildytas juosva žeme. Jame aptikta XVII–XVIII a. datuojamų buitinės keramikos šukių – puodų bei puodynių fragmentų, kai kurios jų dengtos žalia glazūra, koklio fragmentų ir kt. (1 pav.). Ištyrus objektą 1,8–2,65 m gylyje šurfe pasiektas įžemis.

The City of Alytus

In 2021, 7 test pits (11.5 m^2) were excavated and 5 planned gas main routes (64.4 m^2) surveyed in Alytus (S Lithuania). In all, 75.9 m^2 were excavated. From a depth of 50–55 cm in Test Pit 2 (A. Juozapavičiaus Street), a layer containing sherds of 18th-century pottery was found and in the sterile soil horizon at a depth of 60–70 cm, two sunken objects, one of which had potsherds possibly dating to the 18th century. From a depth of 50–55 cm in Test Pit 7 (Naujakurių Street), a roughly 60 cm thick layer with isolated 17th–19th-century finds was found, below it, a 30 cm thick, 18th-century layer, and at a depth of 1.5 m, a sterile soil horizon with a sunken object containing sherds of 17th–18th-century household pottery (Fig. 1).

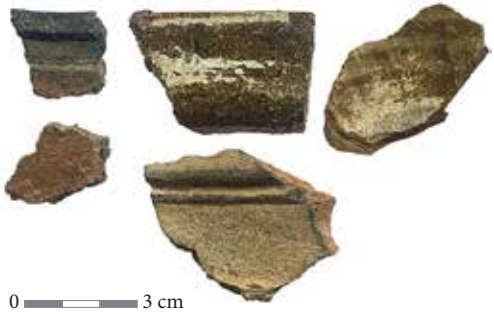

1 pav. Keramikos šukės, rastos įgilintame objekte. G. Pilkauskaitės nuotr.

Fig. 1. Potsherds discovered in a sunken object.

Pavel Vutkin, Eglė Rimkienė

Juozapavičiaus gatvė 13 ir 17

2021 m. Alytaus mieste vyko prekybos centro, esančio sklype A. Juozapavičiaus g. 13 ir 17, rekonstrukcijos bei plėtros darbai. Tyrimų vieta patenka į saugomą Alytaus senojo miesto vietos (UK33722) teritoriją. Detaliųjų tyrimų metu ištirtos 9 perkasos, kurių bendras plotas 49,5 m^2.

A. Juozapavičiaus g. 13 ir 17 sklypų artimiausioje aplinkoje anksčiau tyrimai vykdyti 2007–2008 (*ATL 2008 metais,* 2009, p. 295–297), 2013 (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 495), 2014–2015 (*ATL 2014 metais,* 2015, p. 611; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 537), 2017 m. (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 697). Tyrimų metu daugumoje vietų tirti XIX–XX a. kultūriniai sluoksniai, išskyrus 2008 (fiksuotas 20–30 cm storio XVII–XVIII a. kultūrinis sluoksnis) ir 2017 m. (fiksuotas suardytas XVI a. pabaigos – XVII a. kultūrinis sluoksnis). Tirtuose sklypuose anksčiau 2021 m. žvalgomuosius tyrimus atliko J. Sadauskas (žr. p. 273–274).

2021 m. detaliųjų tyrimų metu A. Juozapavičiaus g. 13 ir 17 sklypuose fiksuoti 3 horizontai: XVII–XX a. kultūrinis sluoksnis, prasidedantis iškart po velėna, kurio storis visose tirtose perkasose siekia nuo 20 cm iki 70 cm; nuo 15 cm iki 30 cm storio XVII–XVIII a. archeologinis sluoksnis, fiksuotas perkasose 1–3; XVI–XVII a. archeologinis sluoksnis, fiksuotas nuo 50 cm iki